

หน้าที่ของถ้อยคำสาปแช่งและสาบานในวาทกรรมการเมืองไทย¹

Functions of Cursing and Vowing in Thai Political Discourse

วิภาดา เกียรติมาโนชญ์²

จันทิมา อังคพณิชกิจ³

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาหน้าที่ของถ้อยคำแสดงการสาปแช่งและสาบานในวาทกรรมการเมืองของไทย เพื่อแสดงให้เห็นว่านักการเมืองและผู้เกี่ยวข้องทางการเมืองมีเจตนาในการกล่าวถ้อยคำสาปแช่งและสาบานอย่างไร ถ้อยคำสาปแช่งและสาบานมีหน้าที่ทางวาทกรรมอย่างไรเมื่อปรากฏในบริบททางการเมืองของไทย ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์หามาจากวาทกรรมของนักการเมืองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเมืองไทยที่ปรากฏในข่าวหนังสือพิมพ์ ระหว่างเดือนมกราคม 2551 ถึงเดือนพฤษภาคม 2557 ผลการศึกษาพบว่า การสาปแช่งและสาบานมีหน้าที่สำคัญในวาทกรรมการเมือง ไม่ว่าจะเป็นการปฏิเสธข้อกล่าวหา การแสดงความบริสุทธิ์ใจ การย้ำความจริง การลดความน่าเชื่อถือและโจมตีฝ่ายตรงข้าม การสัญญาและการเตือน นอกจากนี้ ผลการศึกษายังแสดงให้เห็นว่า ถ้อยคำสาปแช่งและสาบานเป็นเครื่องมือในการสื่อสารทางการเมืองอย่างหนึ่งที่จะทำให้ผู้พูดได้ผลประโยชน์และโจมตีฝ่ายตรงข้ามให้เสียผลประโยชน์

คำสำคัญ: สาปแช่ง สาบาน วาทกรรมการเมือง หน้าที่ทางการสื่อสาร

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง “รูปแบบและหน้าที่ของการสาบานและสาปแช่งในวาทกรรมการเมืองไทย” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาภาษาศาสตร์เพื่อการสื่อสาร คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

² นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาภาษาศาสตร์เพื่อการสื่อสาร ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

³ อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Abstract

This present study aims to investigate the certain pragmatic functions of cursing and vowing utterances in Thai political context so as to clarify the speaker's intention and its specific functions in this context thoroughly. The data consists of a corpus of cursing and vowing utterances produced by the Thai politicians and involving people in Thai political context from January 2008 - May 2014. The results of this study show an extensive amount of variation in form, usage and functions, and that they serve a wide range of communicative functions, such as negating, reaffirming, discrediting, promising, and warning. Besides, these findings reveal that cursing and vowing in Thai political discourse are used for exploiting an opportunity and discrediting opponents.

Keywords: cursing, vowing, political discourse, conversational function

1. บทนำ

ภาษาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมที่มนุษย์สร้างสรรคขึ้นมาเพื่อใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน รวมทั้งถ่ายทอดประสบการณ์ อารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดของคนในสังคมผ่านกระบวนการสื่อสาร เรามักจะใช้ภาษาในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น พยายามทำให้ผู้อื่นพอใจ สนุกสนาน ตลกขบขัน เพื่อสร้างสีสันและความน่าสนใจในการสนทนา แต่ในขณะเดียวกัน เราก็อาจใช้ภาษาเพื่อแสดงอำนาจเหนือผู้อื่น สร้างความขบขระรรมให้แก่ตน ตลอดจนทำลายล้างผู้อื่นได้เช่นเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นการด่าทอ การดูหมิ่น การพูดปลุกระดมมวลชน การสาปแช่ง หรือแม้แต่การสาบาน ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า นอกจากภาษาจะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้คนในสังคมสื่อสารถึงกันได้แล้ว ภาษายังมีส่วนสำคัญต่อการกำหนดความนึกคิด ท่าที และการตัดสินใจของผู้ฟังได้อีกด้วย เสมือนหนึ่งว่ามี “อำนาจแฝงเร้น” ซ่อนอยู่ (เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2547)

หากกล่าวถึงภาษาที่เกี่ยวข้องกับอำนาจ ถ้อยคำภาษาที่เกี่ยวข้องกับ “การสาบาน” (vowing) และ “การสาปแช่ง” (cursing) ก็สัมพันธ์กับอำนาจเช่นเดียวกัน เนื่องจากถ้อยคำทั้งสองประเภทนี้มักมีความเกี่ยวข้องกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ไม่ว่าจะเราจะสาบานหรือสาปแช่งผู้ใดก็มักจะอ้างอิงให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์มาเป็น “องค์พยาน” ในการกล่าววาจาสาบานหรือสาปแช่งครั้งนั้นด้วย ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1175-1176) ได้ให้ความหมายของคำว่า “สาบาน” ว่าหมายถึง การกล่าวคำปฏิญาณโดยอ้างสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นพยาน เช่น สาบานเป็นพี่น้องกัน เพื่อนร่วมสาบาน ส่วนคำว่า “สาปแช่ง” หมายถึง การกล่าวมุ่งร้ายให้ผู้อื่นเป็นอันตรายอย่างร้ายแรง เช่น สาปแช่งไม่ให้ศัตรูให้เกิด เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ในงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยได้ให้นิยามของ “การสาบาน” ว่าเป็นการกล่าวถ้อยคำปฏิญาณ โดยที่ผู้พูดเป็นผู้กระทำการสาบานเองหรือทำให้ผู้อื่น

กระทำการสาบานก็ได้ ส่วน “การสาปแช่ง” คือการกล่าวถ้อยคำที่แสดงเจตนามุ่งร้ายให้ตนเองหรือบุคคลอื่นเกิดอันตรายหรือมีเหตุร้ายเกิดขึ้น

ในแง่ของการสื่อสาร การสาบานมักมีจุดประสงค์เพื่อทำให้ผู้อื่นเกิดความเชื่อมั่นหรือความไว้วางใจในตัวของผู้พูด ทั้งในการดำเนินชีวิตประจำวันและในยามที่ประสบปัญหา บางครั้งการกล่าวถ้อยคำแบบตรงไปตรงมาอาจไม่มีน้ำหนักมากพอ จึงจำเป็นต้องอ้างสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มนุษย์นับถือหรือมีพื้นฐานความเชื่อร่วมกันมาช่วยเพิ่มน้ำหนักให้แก่คำพูดเหล่านั้นด้วยการสาบาน แม้ผลของการสาบานนั้นอาจไม่เป็นที่ประจักษ์เหมือนผลทางกฎหมาย แต่คำสาบานจะผูกมัดจิตใจของผู้สาบานและสิ่งศักดิ์สิทธิ์เข้าไว้ด้วยกัน ฉะนั้น การสาบานจึงเป็นเสมือนการทำสัญญาภายใต้เงื่อนไขใดเงื่อนไขหนึ่งที่ถูกตั้งขึ้นมาโดยผู้กระทำการสาบาน เช่น การกระทำสัตย์สาบานเพื่อพิสูจน์ความจริงในกระบวนการยุติธรรม (อาทิพย์ ศรีจันทร์, 2552)

ในบางครั้งการสาบานอาจปรากฏรวมกับการสาปแช่งได้ เนื่องจากการอ้างอิงสิ่งศักดิ์สิทธิ์เหมือนกัน แต่การสาบานกับการสาปแช่งก็แตกต่างกัน เนื่องจากมีเจตนาที่ต่างกัน เจตนาของการสาปแช่งคือ ผู้พูดปรารถนาให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ตนอ้างถึงใช้อำนาจลงโทษหรือทำอันตรายต่อผู้ที่เป็นเป้าหมายของการสาปแช่ง วัตสัน (Watson, 1991) และเจ (Jay, 1992) ได้ชี้ให้เห็นว่า ในอดีต คำการสาปแช่งถูกใช้เพื่อปกป้องบ้านเมือง สมบัติ และสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนา หรือเมื่อผู้สาปแช่งหมดหนทางในการต่อสู้กับผู้ที่มาคิดร้ายต่อตนเท่านั้น และจะไม่กล่าวสาปแช่งใครพร่ำเพรื่อ เพราะคนสมัยก่อนเชื่อว่า คำสาปแช่งเป็นถ้อยคำศักดิ์สิทธิ์ที่เต็มไปด้วยพลังอำนาจของเทพเจ้าและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนา สามารถก่อให้เกิดอันตรายทั้งทางร่างกายและจิตใจต่อผู้ที่ถูกสาปแช่งได้ ดังนั้น ผู้กล่าวคำสาปแช่งจึงต้องระมัดระวังในการเลือกสถานที่ เป้าหมายของการสาปแช่ง และผู้ที่ฟังถ้อยคำสาปแช่งนั้น แต่ในปัจจุบัน คนเรากลับใช้คำสาปแช่งในสถานการณ์และวัตถุประสงค์ที่ต่างไปจากอดีต การสาปแช่งกลายเป็นเครื่องหมายของการประณาม (condemnation) (Jay, 1992) เป็นเครื่องมือในการระบายอารมณ์ (emotional release) การแก้แค้น (revenge) และการสร้างความอับอาย (humiliate) ให้แก่ศัตรู (Bitz, 2013; Demianova, 2014) โดยมักจะถูกนำมาใช้ในสถานการณ์ที่เกิดความขัดแย้ง ผู้พูดจะใช้ถ้อยคำสาปแช่งเป็นช่องทางระบายอารมณ์โกรธ พร้อมทั้งส่งผ่านความเกลียดชัง (hatred) ไปยังผู้ที่เป็นเป้าหมายของการสาปแช่ง ยิ่งไปกว่านั้น รูปภาพของการสาปแช่งก็มักจะเป็นถ้อยคำที่แสดงความก้าวร้าว (aggressive) และหยาบคาย (rude) จนบางครั้งอาจทำให้ใครหลายคนเกิดความสับสนและเข้าใจว่าการสาปแช่งและการสบถเป็นสิ่งเดียวกัน (Sharifi and Ebrahimi, 2012; Demianova, 2014)

นักภาษาศาสตร์ (Austin, 1962; Searle, 1968; 1976) มองว่าถ้อยคำสาบานและสาปแช่งเป็นวัจนกรรม (speech act) เนื่องจากถ้อยคำทั้งสองประเภทนี้เป็นถ้อยคำที่สื่อการกระทำทางเจตนา เซิร์ล (Searle, 1976) ได้จำแนกประเภทวัจนกรรมออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มบอกกล่าว (assertive) กลุ่มชี้แนะ (directive) กลุ่มผูกมัด (commissive) กลุ่มแสดงความรู้สึก (expressive) และ กลุ่มแถลงการณ์

(declaration) โดยการสาบานถูกจัดให้เป็นวัจนกรรมกลุ่มผูกมัด ส่วนการสาปแช่งจัดเป็นวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก

การที่สาบานจัดเป็นวัจนกรรมกลุ่มผูกมัด เนื่องจากเป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดใช้แสดงเจตนาในการผูกมัดตนเองให้กระทำการบางอย่างในอนาคต เช่นเดียวกับการสัญญา (promising) การเสนอตัว (offering) และการทำพนัน (betting) (Yule, 2000: 53) การสาบานอาจมีลักษณะใกล้เคียงกับการสัญญา แต่การสาบานนั้นมีพลังวัจนกรรม (illocutionary force) ที่แรงกว่า และวัจนผล (perlocutionary effect) หรือผลลัพธ์ของการกล่าวถ้อยคำสาบานนั้นจะเกิดกับตัวของผู้พูดเอง มิได้เกิดขึ้นกับตัวผู้ฟังดังเช่นการสัญญาหรือวัจนกรรมอื่นๆ ในกลุ่มเดียวกัน ส่วนการสาปแช่งนั้นจัดเป็นวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก เนื่องจากผู้พูดใช้วัจนกรรมกลุ่มนี้เพื่อบ่งบอกถึงอารมณ์ ความรู้สึกและทัศนคติของผู้พูดที่มีต่อผู้ฟังหรือสิ่งที่อยู่ในบริบทรอบข้าง เช่นเดียวกับการชม (complimenting) การขอบคุณ (thanking) และการขอโทษ (apologising) (Yule, 2000: 54; ทรงธรรม อินทจักร, 2550: 47)

สิ่งที่น่าสนใจก็คือ การสาบานและการสาปแช่งที่ถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มวัจนกรรมต่างกลุ่มกัน แต่เมื่อเมื่อใช้สื่อสาร คนเรากลับนิยมใช้ไปด้วยกัน บ่อยครั้งที่มักจะเห็นว่าการสาบานและการสาปแช่งปรากฏควบคู่กัน ตัวอย่างที่พบในสังคมไทย เรามักจะเห็นการสาบานและการสาปแช่งอยู่โดยทั่วไป คนในสังคมไทยอาจคุ้นเคยกับการสาบานและสาปแช่งมาตั้งแต่อดีต โดยจะเห็นได้จากวรรณกรรมเรื่องต่างๆ ของไทยที่ปรากฏถ้อยคำสาบานและสาปแช่ง เช่น ขุนช้างขุนแผน ราชธาธิราช ลิลิตโองการแช่งน้ำ ตำนานศรีปราชญ์ ดังตัวอย่าง

ถ้าพี่ลวงน้องให้หมองสตัย
สารพัดวิชาสง่าเปลือง

จงวิบัติเกิดเชียวให้เป็นเนื่อง

เจ้าเนื้อเหลืองดังทองมาทาบทับ

(ขุนช้างขุนแผน)(กรมศิลป์ฯ, 2538: 314)

ตัวอย่างข้างต้นนี้เป็นตอนหนึ่งในเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนขุนแผนเข้าห้องนางแก้วกิริยา ที่ปรากฏถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่ง โดยขุนแผนได้ให้คำสัตย์แก่นางแก้วกิริยาไว้ และเอาของสำคัญที่สุดสำหรับตนเป็นประกันความซื่อสัตย์ที่ให้ไว้ต่อนางแก้วกิริยา ไม่ว่าจะเป็นวิชาอาคมและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายที่มีอยู่ในตัวขุนแผน ถ้าหากขุนแผนไม่ซื่อสัตย์ต่อนางแก้วกิริยาแล้วก็จะขอให้ทุกอย่างเหล่านี้เสื่อมความศักดิ์สิทธิ์ใช้การไม่ได้อีกต่อไป (ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช, 2532: 180) จะเห็นได้ว่า ขุนแผนได้ใช้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มีอยู่ในตัวเป็นประกันความซื่อสัตย์ที่มีต่อนางแก้วกิริยา สิ่งศักดิ์สิทธิ์ในตัวขุนแผนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการดำเนินชีวิตประจำวันต่อขุนแผนเป็นอย่างมาก ดังนั้น การนำสิ่งศักดิ์สิทธิ์มายืนยันความซื่อสัตย์ของขุนแผนทำให้นางแก้วกิริยาที่มีความมั่นใจมากขึ้น

อีกหนึ่งตัวอย่างของการسابแข่งที่เป็นที่รู้จักของคนในสังคมไทย นั่นคือ โคลงที่กล่าวกันว่าศรีปราชญ์ ซึ่งเป็นกวีเอกคนหนึ่งในสมัยกรุงศรีอยุธยา แต่งเป็นคำسابแข่งขณะที่กำลังถูกประหาร ก่อนที่เพชฌฆาตจะลงดาบ ศรีปราชญ์ได้ใช้หัวแม่เท้าเขียนบทโคลงสี่สุภาพลงบนพื้นความว่า

ถรณ์ี่สี่	เป็นพยาน
เราก็ศิษย์มีอาจารย์	หนึ่งบ้าง
เราผิดท่านประหาร	เราขอบ
เราผิดท่านมล้าง	ดาบนี้ คืบสนอง

(ศรีปราชญ์)(ชลลดา ชะบางบอน, 2550: 152)

นอกจากวรรณกรรมแล้ว เป็นที่น่าสังเกตประการหนึ่งคือ การสาบานและการسابแข่งมักจะปรากฏในการสื่อสารทางการเมืองของไทยด้วย หากพิจารณาที่ข่าวการเมืองในหนังสือพิมพ์ เรามักพบการตอบคำถามและการให้สัมภาษณ์ของนักการเมืองที่เจือปนด้วยถ้อยคำสาบานและถ้อยคำسابแข่ง ดังตัวอย่าง

(1) วันนี้ท่านไม่แน่ใจไม่เป็นไร เมื่อท่านตราหน้าผมไว้ วันข้างหน้าความจริงต้องปรากฏว่าผมทำงานด้วยความบริสุทธิ์ใจและเพื่อประโยชน์ของสังคม ผมขอسابแข่ง หากผมมีใจคิดปฏิบัติแม้แต่น้อยในการวางแผนในการเลื้อยขาเก้าอี้ ผบ.ตร. หรือทำงานรับใช้ด้วยความไม่จริงใจกับประชาชน ขอให้ผมวิบัติไม่มีความสุขความเจริญทั้งครอบครัวผม แต่หากผมได้ทำงานด้วยความบริสุทธิ์ใจ ผมขอให้ท่านที่กล่าวหาผมจงวิบัติฉิบหายอย่างที่ผมได้سابแข่งไว้ทุกประการ

(ชูวิทย์ กลมวิศิษฎ์) (คมชัดลึก, 2 ก.ย. 2554)

(2) ผมเป็นคนที่ชอบสาบาน ดังนั้น ผมจึงขอสาบานว่า หากผมไปเกี่ยวข้องกับเรื่อง 6 ตุลา แม้แต่นิดเดียว ขอให้มันเป็นไป อย่าได้มีความเจริญในชีวิตนี้ นับจากวันนี้เป็นต้นไป ผมเป็นคนชอบสาบาน วันนี้มาสาบานในนี้อีก ตอนนั้นก็ได้อาสา มีพระด้วย เพราะมีคนหาว่าผมเอาเกลือไปโรยข้างบนชั้น 3 ซึ่งเป็นความเท็จ ผมก็เอาพระมาสาบาน เพราะเป็นเรื่องที่ไม่เข้าท่า และผมเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2519 ดังนั้น ผมจึงไม่ได้อยู่ในสถานะที่จะทำอะไรใครได้ แต่ถ้าผมไม่เคยเกี่ยวข้องกับเลย ก็ขอให้นายสมัคร สุนทรเวช มีแต่ความเจริญรุ่งเรืองในการเมืองและในชีวิตทั้งหมด

(สมัคร สุนทรเวช) (มติชน, 19 ก.พ. 2551)

ตัวอย่างข้างต้นเป็นคำให้สัมภาษณ์ต่อสื่อมวลชนของนักการเมือง 2 ท่าน คือ นายชูวิทย์ กลมวิศิษฎ์ และนายสมัคร สุนทรเวช จากคำสัมภาษณ์จะเห็นว่า นักการเมืองให้สัมภาษณ์เพื่อตอบคำถามนักข่าวและเพื่อปฏิเสธข้อกล่าวหาที่ปรากฏถ้อยคำแสดงการสาบานและสาบานอยู่ด้วย โดยทั่วไปการ

สื่อสารทางการเมืองที่เป็นวาทกรรมการเมืองนั้น มักจะเป็นการให้ข้อมูล การแก้ข้อกล่าวหา และการตอบโต้กับนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม (Dillon, 1990; Harris, 1991; Obeng, 1997) แต่ในบริบททางการเมืองของไทยกลับพบว่า นักการเมืองไทยสื่อสารด้วยถ้อยคำที่แสดงการسابแข่งและสาบาน จากการสังเกตข้อความข่าวการเมืองในหนังสือพิมพ์ พบว่า ถ้อยคำسابแข่งและสาบานมิได้เกิดขึ้นเฉพาะบุคคล ที่จะกล่าวได้ว่าเป็นวัจนลีลาเฉพาะตน แต่พบในการสื่อสารของนักการเมืองหลายคน จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจว่า ถ้อยคำที่แสดงการสาบานและسابแข่งในวาทกรรมการเมือง (political discourse) อาจจะมีได้เป็นเพียงการให้ข้อมูลในแง่ทางการเมืองหรือเป็นวัจนกรรมผูกมัดหรือวัจนกรรมแสดงความรู้สึกเท่านั้น แต่อาจจะมีหน้าที่ในการสื่อเจตนาเฉพาะในบริบททางการเมืองไทย จึงน่าสนใจว่านักการเมืองไทยใช้ถ้อยคำสาบานและسابแข่งด้วยจุดประสงค์ใด ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานเบื้องต้นไว้ว่า ถ้อยคำแสดงการสาบานและسابแข่งในบริบทการเมืองไทยนั้นมีหน้าที่ในการสื่อเจตนาที่เอื้อประโยชน์บางประการให้แก่ นักการเมือง เช่น ใช้เป็นเครื่องมือโต้ตอบฝ่ายตรงข้าม หรือใช้ในการปฏิเสธข้อกล่าวหา เป็นต้น

เท่าที่ผ่านมาได้มีการศึกษาถ้อยคำแสดงการสาบานและسابแข่งเชิงวัจนกรรมในสังคมต่างๆ มาบ้างแล้ว เช่น งานของอับด์ เอล-จาฮาวาด (Abd el-Jawad, 2000) ที่ศึกษาการสาบานในภาษาอาหรับ เพื่อพิสูจน์ให้เห็นว่า ถ้อยคำแสดงการสาบานนั้นมีรูปแบบและหน้าที่ในการสื่อสารที่หลากหลาย อาฟดิคอส (Avdikos, 2011) ศึกษาลักษณะและหน้าที่ของถ้อยคำسابแข่งที่ใช้ในเกาะคาร์พาทอส ประเทศกรีซ เช่นเดียวกับเดมิโนวา (Demianova, 2014) ที่ศึกษาบทบาทและหน้าที่ของวัจนกรรมการสาบานแข่งในการสนทนาที่สร้างความขัดแย้งในภาษายูเครน ส่วนอัลฮอสเซนีย์และราเสกซ์ (Nezakat-Alhossaini and Esslami-Rasekh, 2013) นอกจากจะศึกษาหน้าที่ของการสาบานแข่งแล้ว เขายังสนใจศึกษารูปแบบและกลวิธีของการสาบานแข่งในภาษาเปอร์เซียด้วย เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบว่า งานวิจัยต่างๆ เป็นการศึกษานี้ในแง่ของการพิจารณารูปแบบ กลวิธี และหน้าที่ของการสาบานและسابแข่งในบริบทการสนทนาในชีวิตประจำวันเสียเป็นส่วนใหญ่ ส่วนการศึกษาถ้อยคำสาบานและسابแข่งในสังคมไทย เมื่อเทียบกับวัจนกรรมอื่นๆ เช่น การขอโทษ (ทัศนีย์ เมฆถาวรวัฒนา, 2541; ภาสพงศ์ ผิวพอใช้, 2545; อันธิกา ธรรมเนียม, 2549) การตำหนิ (นุชนารถ เฟิงสุริยา, 2549; นิชาภา เครือเอม, 2552; วีรนาถ เตชะวิบูลย์วงศ์, 2555) การปฏิเสธ (กนิษฐา กนิษฐายน, 2547; ล่าย เจ้, 2554; สาวิตรี คทวณิช, 2557) แล้วยังไม่เป็นที่นิยมและแพร่หลายมากนัก โดยเฉพาะเมื่อเกี่ยวข้องกับสื่อสารทางการเมือง ยังนับว่ามีอยู่น้อยมาก ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาว่า การสาบานแข่งและการสาบานทำหน้าที่ทางการเมืองอย่างไรในบริบทการเมืองไทย โดยมุ่งเน้นการสาบานแข่งและการสาบานในฐานะกลยุทธ์ทางวาทกรรม (discourse strategies) (Gumperz, 1997) มากกว่าที่จะเน้นในแง่ของถ้อยคำที่แสดงวัจนกรรม เพื่อต้องการชี้ให้เห็นว่าในวาทกรรมการเมืองไทยมีการใช้การสาบานแข่งและการสาบานทำหน้าที่สื่อสารอย่างไร ซึ่งน่าจะช่วยให้เข้าใจวาทกรรมการเมืองของไทยได้อีกแง่มุมหนึ่ง

2. วิธีดำเนินการวิจัย

ในการเลือกข้อมูลเพื่อใช้เป็นข้อมูลด้านภาษาสำหรับการวิเคราะห์หน้าที่ของถ้อยคำ สापแข่งและสาบานในวาทกรรมการเมืองไทย ผู้วิจัยได้กำหนดแหล่งข้อมูลสำหรับการศึกษาคำนี้คือ คำให้สัมภาษณ์ต่อสื่อมวลชนของนักการเมืองและบุคคลที่มีบทบาททางการเมืองไทย ที่ปรากฏถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแข่ง จากหนังสือพิมพ์รายวัน ฉบับภาษาไทย ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยเลือกหนังสือพิมพ์รายวัน 5 อันดับแรกที่ปรากฏในฐานข้อมูล matichon e-library ได้แก่ มติชน ผู้จัดการรายวัน ข่าวสด ไทยโพสต์ และคมชัดลึก เพื่อเป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมด และกำหนดช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2551 – พฤษภาคม พ.ศ. 2557 หรือตั้งแต่รัฐบาลนายอภิรักษ์ เวชชาชีวะ จนถึงรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เนื่องจากเป็นรัฐบาลที่อยู่ในช่วงหลังเกิดการรัฐประหาร พ.ศ. 2549 จนกระทั่งถึงการรัฐประหาร พ.ศ. 2557 ยิ่งไปกว่านั้น ยังเป็นช่วงเวลาที่สถานการณ์การเมืองไทยมีความเข้มข้นและมีเหตุการณ์สำคัญทางการเมืองเกิดขึ้นหลายเหตุการณ์ อาทิ กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยกลับมาชุมนุมอีกครั้ง ในเดือนธันวาคม 2551 ได้บุกยึดท่าอากาศยานดอนเมืองและสุวรรณภูมิเพื่อกดดันให้นายกรัฐมนตรีสมัคร สุนทรเวช และสมชาย วงศ์สวัสดิ์ ออกจากตำแหน่ง นอกจากนี้ยังมีการปราบปรามประชาชนอย่างรุนแรงในเดือนเมษายนปี 2552 และเมษายน-พฤษภาคมปี 2553 ต่อมาเกิดการประท้วงต่อต้านรัฐบาลตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2556 ถึงพฤษภาคม 2557 โดยกลุ่ม กปปส. และถ้าหากพิจารณาแล้ว ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2551-2557 เกิดการชุมนุมใหญ่ทางการเมืองที่นำไปสู่ความรุนแรงถึง 8 ครั้ง จนเกิดการเปลี่ยนแปลงทางอำนาจการเมือง เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ประชาชนและสื่อมวลชนให้ความสนใจข่าวการเมืองเป็นจำนวนมาก

หลังจากกำหนดขอบเขตของข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลคำให้สัมภาษณ์ของนักการเมืองและผู้ที่มีบทบาททางการเมืองไทยที่ปรากฏถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแข่ง จากฐานข้อมูล matichon e-library โดยค้นหาคำสำคัญ (keyword) คำว่า “นักการเมือง” “สาบาน” และ “สาปแข่ง” หรือ “แข่ง” จากหัวข้อข่าวทั้งหมดที่มีการตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์รายวัน ฉบับภาษาไทย 5 รายชื่อตามที่กำหนดไว้ หากไม่พบคำสำคัญเหล่านี้ก็จะพิจารณาจากบริบทข้อความตามโครงสร้างและองค์ประกอบของการสาปแข่งและสาบาน โดยผู้วิจัยจะตัดเนื้อหาที่ไม่เกี่ยวข้อง เช่น การแสดงความคิดเห็นของนักข่าว การเขียนสรุปข่าว รวมถึงเนื้อหาข่าวส่วนอื่นๆ ที่ไม่ปรากฏถ้อยคำสาปแข่งและสาบานออก เพื่อให้เหลือเพียงข้อมูลที่มีถ้อยคำสาปแข่งและสาบานเท่านั้น ทั้งนี้ หากผู้วิจัยพบว่าคำให้สัมภาษณ์ใดซ้ำกันหรือเป็นข่าวเดียวกัน แม้จะมาจากหนังสือพิมพ์ต่างชื่อ ผู้วิจัยจะถือว่าเป็นข้อมูลเดียวกัน

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยตีความเจตนาโดยอาศัยข้อความแวดล้อม (circumstance) (Yule, 2000) ถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแข่ง ตามมุมมองของทฤษฎีวิัจจนกรรมที่มองว่า เมื่อผู้พูดกล่าวถ้อยคำใดๆ ออกมาก็ตาม ถ้อยคำเหล่านั้นย่อมแสดงถึงหน้าที่หรือเจตนาอย่างใดอย่างหนึ่งเสมอ ซึ่ง

ถ้อยคำเหล่านั้นอาจสามารถสื่อเจตนาในการสื่อสารของผู้พูดได้มากกว่าหนึ่งอย่าง ดังนั้น ผู้ฟังจึงมีหน้าที่ ค้นหาความหมายหรือตีความ โดยอาศัยบริบทตัวภาษา (co-text) หรือข้อความแวดล้อม และบริบท (context) ที่การสนทนากำลังดำเนินอยู่มาช่วยในการพิจารณา เพราะบริบทสามารถทำให้เราเข้าใจเจตนา ในการสื่อสารได้ชัดเจนยิ่งขึ้น (ทรงธรรม อินทจักร, 2550; 2554)

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังนำแนวคิดบางส่วนของทฤษฎีภาษาศาสตร์หน้าที่เชิงระบบมาเป็นแนวทางในการพิจารณาหน้าที่ของถ้อยคำแสดงการสาบานและสาปแช่งด้วย โดยทฤษฎีภาษาศาสตร์หน้าที่เชิงระบบ มองว่า ภาษาที่ปรากฏในตัวบทนอกจากจะแสดงให้เห็นระบบของภาษาที่ทำให้ถ้อยคำเรียบเรียงอยู่ในตัว บทอย่างมีตรรกะ (logical) ทำให้ตัวบทมีความเป็นข้อความ (discourse) ขณะเดียวกัน ตัวบทยังทำหน้าที่ แสดงให้เห็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด (ผู้ส่งสาร) กับผู้ฟัง (ผู้รับสาร) อีกด้วย (Halliday, 1985) โดยผู้พูดอาจ อาศัยตัวบทแสดงความสัมพันธ์ของตนกับตัวบท (หรือเรื่องที่ต้องการจะสื่อ) เช่น การเลือกใช้คำศัพท์ต่างๆ การใช้น้ำเสียง เพื่อให้ผู้รับสารคิดหรือรู้สึก หน้าที่ทางความคิด (ideational function) ของตัวบทที่ปรากฏ ถ้อยคำสาบานหรือสาปแช่ง พบว่าจะเป็นตัวบทที่มีเนื้อหาหรือการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ทาง การเมือง หรือแสดงเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับปัญหาหรือภาวะวิกฤตของผู้พูดซึ่งเป็นนักการเมืองหรือบุคคลที่ เกี่ยวข้องกับการเมืองนั่นเอง ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ตัวบทหนึ่งๆ ทำหน้าที่ทางการสื่อสารใน 3 ลักษณะ อันได้แก่ หน้าที่ทางตัวบท หน้าที่ทางการปฏิสัมพันธ์ และหน้าที่ทางความคิด ที่สอดคล้องสัมพันธ์กัน

3. ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ในแง่ของการแสดงเจตนาของถ้อยคำสาปแช่งและสาบานที่ปรากฏในวาทกรรม การเมืองนั้น ผู้วิจัยพบว่า ผู้พูด (คือ นักการเมืองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเมือง) ใช้ถ้อยคำสาปแช่งและ สาบานในวาทกรรมการเมืองเพื่อสื่อเจตนาหลัก คือ การโน้มน้าวให้ผู้อื่นเชื่อถือในคำพูดของตน หรือก็คือ การทำให้ตนเองน่าเชื่อถือและลดความน่าเชื่อถือของผู้อื่น หากพิจารณาในแง่ของหน้าที่การสื่อสาร พบว่า ถ้อยคำสาปแช่งและสาบานแสดงหน้าที่ทางวาทกรรม ได้แก่ การปฏิเสธข้อกล่าวหา การแสดงความบริสุทธิ์ ใจ การย้ำความจริง การลดความน่าเชื่อถือและโจมตีฝ่ายตรงข้าม การสัญญาและการตักเตือน

3.1 การปฏิเสธข้อกล่าวหา

การสาปแช่งและสาบานทำหน้าที่ในการปฏิเสธข้อกล่าวหา เนื่องจากผู้พูดใช้การสาปแช่งหรือ สาบานในการแสดงการไม่รับหรือไม่ยอมรับข้อกล่าวหาหรือข้อสันนิษฐานของผู้อื่นที่เกิดขึ้นมาก่อนหน้า นี้ ผู้พูดมักจะกล่าวอ้างถึงเหตุอันเป็นข้อกล่าวหาก่อน แล้วจึงใช้การสาปแช่งและสาบานในการปฏิเสธข้อ กล่าวหา นั้น จากตัวอย่างที่ 1 เป็นตัวอย่างที่แสดงว่าผู้พูด คือ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ใช้การสาบานตอบ ปฏิเสธข้อกล่าวหา

ตัวอย่างที่ 1

สำหรับเรื่องเงินจำนวน 80 ล้านบาทที่นายนิพิฐฐ์กล่าวอ้างนั้น ผมไม่ทราบ เรื่องนี้ไม่มี ผมไม่เคยเห็น ตัวเลขเงิน ซึ่งคงต้องสอบถามนายนิพิฐฐ์ว่าเป็นเงินอะไรและสงสัยใคร ถ้าสงสัยผมจะได้ชี้แจง **ผมขอสาบานว่าไม่มีใครซื้อตำแหน่งได้ในพรรคประชาธิปัตย์** หากมีคนอื่นยื่นได้ ผมพร้อมลาออกทันที ไม่ต้องพิสูจน์ ขอแค่คนออกมายืนยัน ผมจะออกจากตำแหน่งทั้งหมดทั้งเลขาธิการพรรคด้วย คิดว่าการที่นายนิพิฐฐ์พูดเป็นการเข้าใจผิด และไม่คิดว่าจะกล่าวหาผม

(สุเทพ เทือกสุบรรณ) (มติชน, 21 ธ.ค. 2551)

จากตัวอย่างเห็นว่า ผู้พูดกล่าวถ้อยคำสาบานเพื่อปฏิเสธข้อกล่าวหาเรื่องการซื้อตำแหน่งในพรรคประชาธิปัตย์ตามที่นายนิพิฐฐ์ อินทรสมบัติ ว่าไม่มีการซื้อตำแหน่งในพรรคประชาธิปัตย์ ผู้พูดใช้คำบางที่สาบาน “ขอสาบาน” ตามด้วยอนุภาค “ว่า” ที่มีคำปฏิเสธ “ไม่มี” เพื่อชี้แจงว่าผู้พูดไม่มีส่วนรู้เห็นกับเรื่องดังกล่าวตามที่ถูกกล่าวอ้าง ที่น่าสังเกตก็คือ เมื่อผู้พูดใช้ถ้อยคำสาบานแล้ว ผู้พูดยังย้ำด้วยข้อความแสดงการรับผิดชอบเพื่อทำให้ถ้อยคำสาบานมีน้ำหนักน่าเชื่อถือมากขึ้น และเพื่อตอกย้ำให้น่าเชื่อว่าถ้อยคำพูดของตนเป็นความจริง นั่นก็คือ การลาออกจากตำแหน่งโดยไม่ต้องพิสูจน์ หากอีกฝ่ายมีพยานมายืนยันว่าเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องจริง

การปฏิเสธข้อกล่าวหา นั้น ผู้พูดอาจใช้การกล่าวถ้อยคำแสดงการสาปแช่งหรือสาบานเพื่อตอบโต้กับผู้ที่กำลังกล่าวหาด้วยการสาปแช่งตนเอง ขณะเดียวกันก็สาปแช่งผู้ที่กล่าวหาด้วย เพื่อตอกย้ำให้เห็นชัดว่าสิ่งที่ผู้พูดกล่าวนั้นมีน้ำหนักน่าเชื่อถือ ข้อความที่ผู้พูดกล่าวมีความเป็นจริงอยู่ มิฉะนั้นผู้พูดจะไม่กล้าสาปแช่งให้เกิดผลร้ายต่อตัวเอง และเพื่อให้ทวิน้ำหนักความรุนแรงของข้อความที่กล่าวให้มีมากขึ้นจึงต้องตอบโต้ด้วยการสาปแช่งผู้ที่กล่าวหาด้วยเช่นกัน

ตัวอย่างที่ 2

หลัง क्रम.सीमति มีคนเขียนวิจารณ์ว่ามาหากินกับราคาน้ำตาล ผมได้ 500 ล้านบาท เรื่องนี้หากผมไปยุ่งเกี่ยวแล้วได้สักบาท **ขอให้มိอันเป็นไป บรรลัษยวายวอดทั้งวงศ์ตระกูล อย่าได้มีความเจริญในบ้างเมืองนี้อีกต่อไปวันข้างหน้าหมดเลย** แต่หากผมไม่ได้แต่ต้อง ไม่มีผลประโยชน์ ผมทำเพื่อบ้านเมืองของผม เพื่อคนที่เขาปลุกอ้อย **ขอให้คนเขียนคอลัมน์มิอันเป็นไป บรรลัษยวายวอด ให้ทันตาเห็น** ข้าวที่ทำมาบาทเดียวไม่เคยแตะ น้ำตาลก็ทำให้ ผมเป็นคนทำให้ ไม่ได้ทำเอา เพราะหากรอถึงเดือนพฤศจิกายน ที่เป็นฤดูน้ำตาลใหม่ นายกฯ อาจไม่ใช่ นายสมัครก็ได้

(สมัคร สุนทรเวช) (ข่าวสด, 5 พ.ค. 2551)

จากตัวอย่างจะเห็นว่า ถ้อยคำสาปแช่งปรากฏตามหลังข้อความที่เป็นข้อกล่าวหาที่มีต่อตัวผู้พูดคือ นายสมัคร สุนทรเวช ถ้อยคำสาปแช่งระบุผลที่จะเกิดขึ้นจากการสาปแช่งมีน้ำหนักรุนแรง เพราะประกอบ

ไปด้วยถ้อยคำที่กล่าวถึงผลร้ายหลายส่วน คือ (1) *ขอให้มันอันเป็นไป* (2) *บรรล้วยาวรอดทั้งวงศ์ตระกูล* (3) *อย่าได้มีความเจริญในบางเมืองนี้อีกต่อไป* (4) *วันข้างหน้าหมดเลย* นอกจากนี้ผู้พูดจะกล่าวสาปแช่งตนเอง เพื่อแสดงความบริสุทธิ์ใจแล้ว ยังสาปแช่งกลับเพื่อเป็นการตอบโต้การกระทำของอีกฝ่าย ซึ่งก็คือ นักเขียนคอลัมน์ในหนังสือพิมพ์ โดยถ้อยคำสาปแช่งแสดงผลร้ายเช่นเดียวกัน คือ *ขอให้คนเขียนคอลัมน์มันอันเป็นไป บรรล้วยาวรอด* แต่ข้อความขยายแสดงผลที่รวดเร็วในระยะเวลาอันสั้น คือ *ให้ทันตาเห็น* การกล่าวสาปแช่งตนเองที่รุนแรงเช่นนี้จึงน่าจะสร้างความน่าเชื่อถือในคำพูดของผู้พูดได้มากกว่าเรื่องที่พูดเป็นเรื่องจริง และผู้พูดก็มิได้มีพฤติกรรมหรือกระทำตามที่ถูกกล่าวหาแต่อย่างใด

ลักษณะเช่นนี้ ไม่เพียงแสดงให้เห็นว่าถ้อยคำสาปแช่งช่วยลดทอนความน่าเชื่อถือให้ฝ่ายตรงข้าม แต่ยังช่วยให้การปฏิเสธข้อกล่าวหาของผู้พูดมีน้ำหนักและความน่าเชื่อถือเพิ่มขึ้นอีกด้วย

3.2 การแสดงความบริสุทธิ์ใจ

การที่ผู้พูดใช้การสาปแช่งหรือสาบานเพื่อแสดงความบริสุทธิ์ใจ โดยในที่นี้ “การแสดงความบริสุทธิ์ใจ” หมายถึง การแสดงความจริงใจหรือความสุจริตใจของผู้พูด เพราะการสาปแช่งและสาบานไม่เพียงแต่เป็นวิธีที่ผู้พูดใช้กล่าวเพื่อปฏิเสธข้อกล่าวหาเท่านั้น แต่ยังช่วยย้าให้ผู้ฟังเห็นถึงความบริสุทธิ์ใจของผู้พูดได้อีกทางหนึ่งด้วย ดังในตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 3

*ฟังพาอะไรไม่ได้แล้ว ต้องฟังสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นที่ยึดเหนี่ยวสุดท้าย ลงพื้นที่หาเสียงทุกครั้ง ไม่เคยใช้หัวคะแนน ไม่ซื้อเสียงเพราะไม่มีเงินจะซื้อ **ดิฉันขอสาบานต่อหน้าพระแก้วมรกต สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่คู่บ้านเมือง ดิฉันไม่เคยมีหัวคะแนน** ที่ผ่านมามาหาเสียงด้วยความบริสุทธิ์ แต่กลับถูกกลั่นแกล้งและรังแก*

(สรชา วีระชาติวัฒนา) (ข่าวสด, 13 ก.พ. 2552)

ในตัวอย่างที่ 3 แสดงให้เห็นว่า นอกจากผู้พูดจะออกมาปฏิเสธข้อกล่าวหาในเรื่องการมีหัวคะแนนแล้ว ยังพยายามอธิบายเหตุผลต่างๆ พร้อมทั้งกล่าวถ้อยคำสาบาน เพื่อแสดงความบริสุทธิ์ใจให้ผู้ฟังเห็นว่าตนมิได้กระทำเรื่องดังกล่าวตามที่ถูกกล่าวหา

การที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำแสดงการสาปแช่งหรือสาบานเพื่อแสดงให้ผู้ฟังเห็นว่าผู้พูดทำทุกอย่างด้วยความจริงใจและไม่มีเจตนาอื่นเคลือบแฝง ถ้อยคำสาปแช่งหรือสาบานในตัวอย่างที่ 4 ทำให้เห็นว่าผู้พูดใช้ถ้อยคำสาปแช่งและสาบานเพื่อย้าข้อความที่แสดงความบริสุทธิ์ใจหรือความจริงใจของตนเองที่นำมาข้างหน้า

ตัวอย่างที่ 4

ที่ทำเพราะเราต้องการช่วยชาวไร่อ้อย กลับโดนด่าว่าได้กำไร ผมได้ 500 ล้านบาท สุวิทย์ได้เท่าไรไม่รู้ แต่มันเป็นเรื่องที่บังเอิญ เพราะชาวไร่อ้อยร้องเรียนมาวันพฤหัสบดี วันเสาร์ผมไปพบ นำเรื่องเข้าที่ประชุมคณะกรรมการรัฐมนตรี วันอังคารต่อมา ทำงานรวดเร็วจนถูกด่า แต่ผมจะบอกว่าที่ทำให้เกษตรกรผมทำให้ ไม่ได้ทำเอา ไม่อยากสับสนสาบาน แต่ถ้าไปกินเขาหนึ่งบาทก็ขอให้มือนเป็นไปก็แล้วกัน

(สมัคร สุนทรเวช) (มติชน, 19 มิ.ย. 2551)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่า ผู้พูดได้ทำความเข้าใจถึงเรื่องที่ตนเองถูกผู้อื่นกล่าวหา พร้อมทั้งปฏิเสธข้อกล่าวหาเหล่านั้น แต่อาจจะเกรงว่าผู้ฟังจะไม่เชื่อในคำพูดของตน ผู้พูดจึงกล่าวถ้อยคำสาปแช่งตนเองเพื่อแสดงความบริสุทธิ์ใจให้ผู้อื่นเห็นว่า ตนทำงานด้วยความตั้งใจอย่างแท้จริงและไม่ได้หวังผลประโยชน์ใดๆ ตามที่ถูกกล่าวหา

3.3 การย้ำความจริง

ผู้พูดกล่าวถ้อยคำแสดงการสาปแช่งหรือสาบานในการขยายความหมายของข้อความที่นำมาข้างหน้า เพื่อแสดงให้เห็นว่าข้อความที่ผู้พูดได้กล่าวมาก่อนหน้านั้นเป็นความจริง ดังนั้นเพื่อเป็นการย้ำความจริงของข้อความข้างหน้านั้น ผู้พูดจึงใช้ถ้อยคำสาปแช่งและสาบาน เพื่อให้คำพูดของตนมีน้ำหนักน่าเชื่อถือ

ตัวอย่างที่ 5

ในวันที่ 26 ส.ค. ที่พันธมิตรฯ บุกลงานีโทรทัศน์ NBT ในขณะที่นั้นมีการถ่ายทอดสดบริเวณสะพานมัฆวานรังสรรค์ โดยนายสมเกียรติ พงษ์ไพบูลย์ แกนนำพันธมิตรฯ ได้ประกาศว่า ขณะนี้ยึด NBT ได้แล้ว และนายสนธิก็สั่งให้นายวัชระไปที่ NBT เขาเป็นว่า ถ้าผมพูดไม่จริงขอให้ครอบครัวมีอันจบหาย หายนะ อย่าให้ได้ดิบได้ดีเลย

(จตุพร พรหมพันธุ์) (ไทยโพสต์, 20 พ.ย. 2551)

ในตัวอย่างที่ 5 ผู้พูดกล่าวถ้อยคำสาปแช่งตัวเองและครอบครัวเป็นการย้ำอนุพากย์ “ถ้าผมพูดไม่จริง” เพื่อสื่อความหมายว่าผู้พูดพูดความจริง โดยย้ำน้ำหนักของความจริงของข้อความที่กล่าวมาแล้วด้วยการสาปแช่งตนเองและครอบครัวให้เกิดผลร้าย เพื่อให้เห็นว่าสิ่งที่ผู้พูดกล่าวมาก่อนหน้านั้นเป็นเรื่องจริง และสามารถเชื่อถือได้ มิฉะนั้นผู้พูดคงไม่กล้าจะนำตัวเองและครอบครัวมาเสี่ยงกับการสาปแช่ง

3.4 ลดความน่าเชื่อถือและการโจมตีฝ่ายตรงข้าม

ผู้พูดกล่าวถ้อยคำสาปแช่งหรือสาบานเพื่อกล่าวหาหรือสร้างข้อกล่าวหาให้แก่ฝ่ายตรงข้าม เป็นการโจมตีหรือลดความน่าเชื่อถือให้กับฝ่ายตรงข้าม ขณะเดียวกันก็เป็นการเพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับผู้พูดด้วยเช่นเดียวกัน การลดความน่าเชื่อถือโดยโจมตีฝ่ายตรงข้ามที่พบมักเป็นการกล่าวถ้อยคำสาบานในลักษณะของการทำให้ฝ่ายตรงข้ามสาบาน ดังที่ปรากฏในตัวอย่างที่ 6 และตัวอย่างที่ 7

ตัวอย่างที่ 6

ทุกคนในพื้นที่รู้หมดว่าใครเป็นใคร เพราะฉะนั้นเรื่องนี้ถือว่าพรรคประชาธิปัตย์อยู่เบื้องหน้า ไม่ได้อยู่เบื้องหลัง อย่างกรณีที่มีการออกมาต่อต้านที่ จ.ภูเก็ต ผมขอทำให้ ส.ส.ในพื้นที่พรรคประชาธิปัตย์ กล้าไปสาบานต่อหน้าหลวงพ่อแช่มหรือไม่ว่าไม่เป็นความจริง

(จตุพร พรหมพันธุ์) (ข่าวสด, 18 พ.ค. 2555)

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การที่ผู้พูดกล่าวทำทนายให้ผู้อื่นกระทำการสาบานนั้น ก็เปรียบเสมือนเป็นการสร้างข้อกล่าวหาหรือกล่าวโจมตีอีกฝ่ายทางอ้อมนั่นเอง เพราะถ้าหากอีกฝ่ายไม่สาบาน ก็เท่ากับเป็นการยอมรับว่าตนมีพฤติกรรมตามที่ผู้พูดกล่าวหาจริง การทำสาบานเช่นนี้จึงเป็นเครื่องมือของการลดความน่าเชื่อถือของผู้อื่น ซึ่งก็คือผู้ที่ถูกทำให้สาบาน ขณะเดียวกันก็เป็นการแสดงความกล้าของผู้พูดที่กระทำการทำทนายเช่นนี้ได้ อันจะนำมาซึ่งการสร้างความน่าเชื่อถือของผู้พูดกล่าวความจริง

ตัวอย่างที่ 7

พ.อ.สรรเสริญ เคยให้สัมภาษณ์พาดพิงถึงกรณีการเสียชีวิต 91 ศพ ว่า ทหารไม่ได้เป็นผู้กระทำ แต่มีคนบางกลุ่มพยายามยัดเยียดให้ทหารกระทำ ซึ่งเป็นคำพูดที่ไม่รับผิดชอบเลย **ดิฉันขอทำให้ พ.อ.สรรเสริญ ไปสาบานที่ วัดพระแก้ว ว่าทหารไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเสียชีวิตจริง**

(พะเยาว์ อัคฮาด) (มติชน, 2 ก.ค. 2554)

จากตัวอย่าง เห็นได้ว่าผู้พูดทำทนายให้ฝ่ายตรงข้ามที่เป็นคู่กรณีหรือคู่ขัดแย้งในการกล่าวข้อความข้างต้น กระทำการสาบานนั้น นอกจากจะเป็นการสร้างข้อกล่าวหาให้อีกฝ่ายแล้ว ยังเป็นการทำลายความน่าเชื่อถือของฝ่ายตรงข้ามอีกทางหนึ่งด้วย เพราะถ้าหากอีกฝ่ายไม่รับคำทำหรือไม่ไปสาบาน ก็จะทำให้คำพูดของอีกฝ่ายที่เคยกล่าวไว้ก่อนหน้านั้นไร้น้ำหนักและขาดความน่าเชื่อถือไปในทันที

3.5 การสัญญาและการเตือน

จากข้อมูลวาทกรรมการเมืองที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์พบการใช้ถ้อยคำสาปแช่งและสาบานเพื่อแสดงการสัญญากับผู้ฟัง ขณะเดียวกันก็เป็นการเตือนไปยังบุคคลเป้าหมายด้วย ผู้พูดย้ำการสัญญาว่าจะกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งต่อผู้ฟังให้มีน้ำหนักมากขึ้นด้วยการสาบานนำหน้าข้อความที่แสดงการสัญญา เพื่อให้คำมั่นกับผู้ฟังว่าจะทำตามคำพูดอย่างแน่นอน

ตัวอย่างที่ 8

มมสาบานต่อหน้า เสด็จพ่อ ร.5 เสด็จเตี้ยกรมหลวงชุมพรฯ และต่อหน้าประชาชนทุกคน ว่า ตราบใดที่ลูกคนนี้ยังมีลมหายใจอยู่ ผมจะต้องเอาหนวดให้ตายให้ได้ ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนจะต้องเอามาติดคอกจนตาย ไม่ว่าจะไปสวยสุขกับเงินที่ได้ที่ไหนก็ตามก็จะลากคอกมาติดคอกจนตาย

(สนธิ ลิ้มทองกุล) (ผู้จัดการรายวัน, 11 ก.ค. 2551)

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ผู้พูดกล่าวถ้อยคำสาบานเพื่อให้คำมั่นสัญญากับผู้ฟังว่า ตราบใดที่ผู้พูดยังมีชีวิตอยู่ จะต้องนำตัวนายหนวด บัทมะ มารับโทษจำคุก การสาบานที่นำหน้าข้อความสัญญานั้นเป็นการแสดงความหนักแน่นของข้อความสัญญาที่ตามมา น้ำหนักของการสัญญามีมากขึ้นก็ด้วยการสาบานโดยการอ้างอิงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ได้แก่ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว หรือในแวดวงของสิ่งศักดิ์สิทธิ์มักจะเรียกพระนามว่า “เสด็จพ่อ ร.5” หรือ อ้างถึงกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ ที่ในแวดวงของสิ่งศักดิ์สิทธิ์มักจะเรียกพระนามว่า “เสด็จเตี้ยกรมหลวงชุมพรฯ” การอ้างถึงการสาบานต่อหน้าเป็นการเสนอข้อความเชิงประจักษ์เพื่อแสดงหลักฐานให้ผู้ฟังเห็นชัดว่าสิ่งที่ผู้พูดกล่าวมีน้ำหนักน่าเชื่อถือ และเป็นความจริงที่ผู้พูดจะต้องกระทำให้เกิดขึ้นตามที่เอ่ยอ้างไว้

การใช้ถ้อยคำสาบานเพื่อแสดงการสัญญาในสิ่งที่ผู้พูดจะกระทำที่ปรากฏในตัวอย่างที่ 8 นั้น อาจสื่อเจตนาเตือนไปยังบุคคลเป้าหมาย คือนายหนวด บัทมะ ได้ด้วย เพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้พูดจะกระทำจริง การเตือนเช่นนี้เป็นเหมือนการเตือนทางอ้อม ในข้อมูลวาทกรรมการเมือง ยังพบว่าผู้พูดมีการใช้การที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำแสดงการสาปแช่งเพื่อแสดงการเตือนไปยังบุคคลเป้าหมายโดยตรง ดังที่ปรากฏในตัวอย่างที่ 9

ตัวอย่างที่ 9

มีคำกล่าวที่ว่า ไม่มีงานเลี้ยงใดที่ไม่มีวันเลิกฯ เมื่อนายกฯ ประกาศให้ทราบว่าจะมีการยุบสภา ในระยะเวลาวันนี้หรือวันพรุ่งนี้ ก็จะมีผลทำให้สภาฯ ชุดที่ 23 ต้องสิ้นสุดลง และเราทั้งหลายก็ต้องแยกย้ายกันไปทำหน้าที่ของตนเอง ท่านใดที่ลงสมัครรับเลือกตั้งก็ขอให้กลับมาเป็นอีก แต่หากกลับมาแล้วไม่มาประชุม ขาดประชุมบ่อย ทำให้สภาฯ ล่มก็ขออย่าให้ได้กลับมาเป็น ส.ส.อีกเลย สำหรับผมคงขอหยุดพักจากการเมือง

(ชัย ชิดชอบ) (ไทยโพสต์, 4 พ.ค. 2554)

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ผู้พูดกล่าวถ้อยคำสาปแช่งเพื่อตักเตือนบุคคลเป้าหมายคือ นักการเมืองรุ่นน้อง ว่าถ้าหากได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว แต่กลับไม่เข้ามาทำหน้าที่ ขาดประชุมจนทำให้สภาผู้แทนราษฎรไม่สามารถประชุมเพื่อปฏิบัติงานบริหารประเทศได้ ก็ไม่ควรกลับมา ทำหน้าที่เป็นผู้แทนราษฎรอีก แต่ผู้พูดต่อย้ำคำพูดของตนด้วยการใช้ถ้อยคำสาปแช่งนักการเมืองที่มี พฤติกรรมดังกล่าวในลักษณะของการเตือนล่วงหน้าถึงเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ เป็นการแนะนำ ความหมายเชิงตักเตือนให้แก่ักการเมืองนั่นเอง

4. สรุปและอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ในแง่ของการแสดงเจตนาของถ้อยคำสาปแช่งและสาบานที่ปรากฏในวาทกรรม การเมืองนั้น ผู้วิจัยพบว่า “ผู้พูด” (ซึ่งก็คือ นักการเมืองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเมืองไทย) ใช้ถ้อยคำ สาปแช่งและสาบานในวาทกรรมการเมืองเพื่อสื่อเจตนาหลัก คือ การโน้มน้าวให้ผู้อื่นเชื่อถือในคำพูดของตน หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ การทำให้ตนเองน่าเชื่อถือ และลดความน่าเชื่อถือของผู้อื่น หากพิจารณาในแง่ของ หน้าที่การสื่อสาร พบว่าถ้อยคำสาบานและสาปแช่งแสดงหน้าที่ทางวาทกรรม ได้แก่ การปฏิเสธข้อ กล่าวหา การแสดงความบริสุทธิ์ใจ การย้ำความจริง การลดความน่าเชื่อถือและโจมตีฝ่ายตรงข้าม และการ สัญญาและการตักเตือน

นอกจากนี้ ผลการศึกษายังเผยให้เห็นว่า ถ้อยคำสาปแช่งและสาบานที่ปรากฏในวาทกรรม การเมืองของไทยมีลักษณะของความเป็นกลยุทธ์ทางวาทกรรมที่มุ่งแสดงเจตนาหลักของผู้พูดในการที่จะ โน้มน้าวชักจูงผู้ฟัง (ซึ่งก็คือ นักข่าว ผู้อ่านหนังสือพิมพ์ ประชาชนทั่วไปที่น่าจะได้รับข่าวสารบ้านเมืองผ่าน สื่อหนังสือพิมพ์) ให้เชื่อถือในสิ่งที่ผู้พูดหรือนักการเมือง (รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องทางการเมือง) ได้พูดออกมา ว่าเรื่องราวที่ตนกล่าวถึงนั้นเป็นความจริง การสาปแช่งและสาบานมีส่วนในการตักเตือนและเพิ่มน้ำหนัก ให้กับถ้อยคำพูดของนักการเมืองให้น่าเชื่อถือ น่าเชื่อว่าจะ “จริง” และมีแนวโน้มที่จะเป็นไปได้ ยิ่งแสดง การสาปแช่งตัวเองเพื่อให้เกิดผลร้ายเท่าไร ก็ยิ่งเป็นการเพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับผู้พูดยิ่งขึ้นเท่านั้น ขณะเดียวกันบุคคลเป้าหมายหรือฝ่ายตรงข้ามก็จะถูกลดทอนความน่าเชื่อถือลงไป ข้อกล่าวหาใดๆ ที่ผู้อื่น ได้กระทำต่อผู้พูด จึงล้วนเป็นสิ่งที่เชื่อถือไม่ได้ ไม่เป็นความจริง ไม่ว่าเรื่องดังกล่าวจะเป็นเรื่องจริงหรือไม่ จริง อย่างไรก็ตาม การสื่อสารของผู้พูดที่ประกอบไปด้วยถ้อยคำสาปแช่งและสาบานช่วยให้คำพูดของ นักการเมืองน่าเชื่อว่าเป็นความจริง ทั้งยังช่วยกลบเกลื่อนความเป็นจริงที่เกิดขึ้นตามข้อกล่าวหาต่างๆ ได้ อีกทางหนึ่งด้วย จะเห็นได้ชัดจากการที่ผู้พูดทำให้อีกฝ่ายกระทำการสาบาน ถ้าอีกฝ่ายไม่รับคำทำสาบาน นั้น ก็ยอมทำให้ผู้อื่นมองว่า มีพฤติกรรมตามที่ผู้พูดกล่าวหาจริงๆ จึงไม่กล้าสาบาน ดังนั้น การทำสาบาน จึงเปรียบเสมือนอาวุธที่ใช้สร้างข้อกล่าวหาและทำลายความน่าเชื่อถือของอีกฝ่ายในเวลาเดียวกัน อาจ กล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่า การสาปแช่งและสาบานในวาทกรรมการเมืองนั้นถูกใช้เป็น “อาวุธ” เพื่อรุกไล่ฝ่าย

ตรงข้าม ในขณะที่เดียวกัน เมื่อฝ่ายตนถูกโจมตีก็ใช้ถ้อยคำเหล่านี้เป็น “โล่กำบัง” เพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนเองและพวกพ้องเอาไว้ การสาปแช่งและการสาบานจึงเป็นการใช้วาทศิลป์เพื่อสร้างทั้ง “ทางหนี” และ “ที่โล่” ให้แก่นักการเมืองได้ในเวลาเดียวกัน แม้ว่าบางครั้งเรื่องที่นักการเมืองถูกกล่าวหาอาจจะมีส่วนจริงอยู่บ้างก็ตาม แต่ด้วยการสื่อสารอย่างมีศิลปะโดยอาศัยถ้อยคำสาปแช่งและสาบาน จึงทำให้ยังรักษาหน้าหรือภาพลักษณ์ด้านบวกของพวกเขาเอาไว้ได้

บทความนี้มีได้มีวัตถุประสงค์ที่จะเสนอว่าถ้อยคำพูดของนักการเมืองเป็นความจริงหรือไม่จริง เชื่อถือได้หรือไม่ได้ แต่ต้องการชี้ให้เห็นว่าสิ่งที่นักการเมืองสื่อสารอยู่นั้น ประกอบไปด้วยเจตนาหลักก็คือ ต้องการสร้างความน่าเชื่อถือให้กับตนเอง และลดทอนความน่าเชื่อถือของผู้อื่นหรือฝ่ายตรงข้าม ไม่ว่าเรื่องที่มีการกล่าวถึงหรือที่เป็นข้อกล่าวหาที่มีต่อนักการเมืองจะเป็นเรื่องจริงหรือไม่ก็ตาม การสื่อสารของนักการเมืองด้วยการชี้แจงข้อมูล พร้อมด้วยถ้อยคำสาปแช่งและสาบานได้ทำให้ค่าความเป็นจริงของข้อกล่าวหาเหล่านั้นดู “ด้อยค่า” ลงไป และในทางตรงข้าม กลับ “เพิ่มค่า” ความน่าเชื่อถือให้กับผู้พูดหรือนักการเมืองมากขึ้น

ไม่ว่าถ้อยคำพูดจะมีลักษณะอย่างไรก็ตาม ที่สุดแล้ว นักการเมืองเหล่านี้ก็พยายามที่จะสร้างวาทกรรม “ความน่าเชื่อถือ” ให้กับตนเอง เพื่อผลสุดท้ายก็คือ ต้องการได้รับการสนับสนุนจากประชาชนและสื่อมวลชน ให้ตนเองดำรงอยู่ในสถานะของนักการเมืองไทยต่อไป

อย่างไรก็ดี จากผลการวิจัยนี้สามารถสรุปได้ในระดับหนึ่งว่า ถ้อยคำสาปแช่งและสาบานของนักการเมืองนั้นเป็นแค่เพียง “วาทกรรมการเมือง” ประเภทหนึ่งที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือเรียกคะแนนนิยมให้แก่ตนเองและพวกพ้องเท่านั้น อนึ่ง ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านและช่วยให้เข้าใจธรรมชาติของการสื่อสารทางการเมืองมากขึ้น เพื่อที่จะได้ไม่ต้องตกเป็นเหยื่อ “คารม” ของนักการเมืองอีกต่อไป

5. ข้อเสนอแนะ

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาหน้าที่ของการสาปแช่งและสาบานในบริบททางการเมือง โดยเก็บข้อมูลจากสื่อหนังสือพิมพ์เพียงแหล่งเดียวเท่านั้น จึงอาจทำให้การวิเคราะห์ข้อมูลเกิดข้อจำกัดด้านการพิจารณาอวัจนภาษาและปรลักษ์ณภาษา เช่น น้ำเสียงของผู้พูด การใช้สายตา การแสดงสีหน้า ท่าทาง เป็นต้น ผู้วิจัยเห็นว่า หากมีการศึกษาในอนาคตควรมีการเก็บข้อมูลจากแหล่งอื่นๆ อาทิ เทปบันทึกการอภิปรายทางการเมืองหรือการประชุมสภาผู้แทนราษฎร รายการที่เชิญนักการเมืองไปสัมภาษณ์ เป็นต้น เพื่อให้การวิเคราะห์มีความชัดเจนและครบถ้วนมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กนิษฐา กนิษฐายน. (2547). *วัจนกรรมอ้อมในประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ* ในงานแปลจาก *ภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์ ประยุกต์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- คึกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว. (2532). *ขุนช้างขุนแผนฉบับอ่านใหม่*. กรุงเทพฯ: สยามรัฐ.
- จันทิมา เอี่ยมมานนท์. (2539). *การใช้ภาษาในคำปราศรัยหาเสียง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทิมา เอี่ยมมานนท์. (2549). *การศึกษาวาทกรรมเกี่ยวกับผู้ติดเชื้อเอดส์ในสังคมไทยแนวปฏิสัมพันธ์วิเคราะห์*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทิมา อังคพณิชกิจ. (2557). *การวิเคราะห์ข้อความ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, บรรณาธิการ. (2547). *รู้ทันภาษา รู้ทัน การเมือง: ทักษิณ สมัย*. กรุงเทพฯ: ขอคิดด้วยคน.
- ณิชานา เครือเอม. (2552). *การศึกษาวัจนกรรมการตาทนในกลุ่มตัวอย่างนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ สาขาภาษาศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทัศนีย์ เมฆถาวรวัฒนา. (2541). *วัจนกรรมการขอโทษในภาษาไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ทรงธรรม อินทจักร. (2550). *แนวคิดพื้นฐานด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ทรงธรรม อินทจักร. (2554). *ภาษา เจตนา และบริบท*. ใน *ภาษาศาสตร์เบื้องต้น*. ปทุมธานี: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นุชนารถ เพ็งสุรียา. (2549). *การใช้ภาษาเพื่อแสดงการตำหนิของคนไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภาสพงศ์ ผิวพอใช้. (2545). *การตอบรับคำขอโทษในภาษาไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย อักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.

- ถ่าย เจ้. (2554). *วจนกรรมในการขอร้องและการปฏิเสธระหว่างพนักงานขายและลูกค้าชาวจีน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาและวรรณกรรมไทย-จีน คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิโรจน์ อรุณมานะกุล. (2547). “ภาษา อำนาจ และการเมือง” ใน *เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง และ คณะ, ดร.. รู้ทัน ภาษา รู้ทันการเมือง*. กรุงเทพฯ: ขอคิดด้วยคน.
- วีรนาถ เตชะวิบูลย์วงศ์. 2555. *การตอบการตำหนิในบทภาพยนตร์ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์เพื่อการสื่อสาร คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศุภชัย ตีระวิชัย. (2557). “การขอพรต่อเทพเจ้าให้ส่วย: ค่านิยมกับความต้องการของมนุษย์”. *วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร* ปีที่ 36 (2): 204-228.
- สาวิตรี คทวณิช. (2549). *วาทกรรมศึกษาเพื่อการวิจัยทางสังคม: กรอบทฤษฎีเพื่อการ วิจัยเชิงประจักษ์ ใน ภาษาดาวรรณ หงส์ลดารมภ์ และจันทิมา เขียวมานนท์. มองสังคมผ่านวาทกรรม*. หน้า 23-48. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สาวิตรี คทวณิช. (2557). *การเมืองเรื่องปฏิเสธ: กรณีศึกษารัฐบาลนายกรัฐมนตรียิ่งลักษณ์ ชินวัตร*. *วารสารภาษาและภาษาศาสตร์* ปีที่ 33 (1): 62-86.
- อาทิตย์ ศรีจันทร์. (2552). *องค์พยานในการกระทำสัตย์สาบานในพระไอยการลักษณะ พยานและลักษณะพินิจน้าดำเนินคดี*. *วารสารมนุษยศาสตร์* ปีที่ 16 (2): 133-146.
- _____. (2552). *การศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมคำสัตย์สาบานของไทย*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อันธิกา ธรรมเนียม. (2549). *การแสดงวจนกรรมการขอโทษของทหารบก*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ประยุกต์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ภาษาอังกฤษ

- Abdel-Jawad, H. (2000). A linguistic and sociopragmatic and cultural study of swearing in Arabic. *Language, Culture and Curriculum* 13 (2): 217-240.
- Austin, J. (1962). *How to Do Things with Words*. Oxford: Oxford University Press.

- Avdikos, E. Gr. (2011). May the devil take your head and brain: the curses of Karpathos, Greece, social counterstructures, and the management of social relations. *Journal of American Folklore* 124 (492): 88-117.
- Bitz, A. (2013). *The Nature Of Cursing: Efficacy, Femininity and Revenge in Shakespeare's Curses* (Master's Thesis). Montana State University, Bozeman, Montana.
- Demianova, Y. (2014). Cursing as a part of conflict speech genre. *Mizhnarodny News: Kulturologiya* 2 (3): 191-198.
- Gruber, H. (1993). Political language and text vagueness. *Pragmatics* 3: 11-28.
- Gumperz, J. (1982). *Discourse Strategies*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Halliday, M. (1994). *Introduction to Functional Grammar*. 2nd edition. London: Edward Arnold.
- Halliday, M. and Hasan, R. (1985). *Language: Context and Text*. Burwood, Vic; Deaken University.
- Harris, S. (1991). Evasive action: how politicians respond to question in political interview. In: Scannell, P. (ed.) *Broadcast Talk*. London: Sage, pp. 76-99.
- Jay, T. (1992). *Cursing in America: A psycholinguistic study of dirty language in the courts, in the movies, in the schoolyards, and on the streets*. Philadelphia: J. Benjamins Pub. Co.
- Nezakat-Alhossaini, M. and Esslami-Rasekh, A. (2013). Maybread run and you run after it: the function of cursing in Persian. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 70: 517-525.
- Obeng, S.G. (1997). Language and politics: indirectness in political discourse. *Discourse and Society* 5, 49-83.
- Searle, J. R. (1968). Austin on locutionary and illocutionary acts. *The Philosophical Review* 77: 405-424.
- _____. (1969). *Speech Acts: An Essay in the Philosophy of Language*. Cambridge: Cambridge University Press.

- _____. (1976). A classification of illocutionary acts. *Language in Society* 5 (1): 1–23.
- Sharifi, Sh. and Ebrahimi, Sh. (2012). Assessing speech acts of curses and prayers in Persian. *Theory and Practice in Language Studies* 2 (9): 1911-1916.
- Sharifi, Sh. and Karimpour, Sh. (2012). Thematic roles and grammatical features of cursing and blessing speech acts in Kurdish (Ilami Dialect). *Studies in Literature and Language* 5 (1): 54-58.
- Tafarroji, M. and Malekzadeh, P. (2015). Assessing speech acts of curses and prayers in Turkish. *Cumhuriyet Science Journal* 36 (3): 1226-1238.
- Watson, L. (1991). Arae: The curse poetry of antiquity. *Classical Philology* 88 (4): 336-340.
- Yule, G. (2000). *Pragmatics*. Oxford: Oxford University Press.